Nr. 104. Sibiiu, Joi 4 Septemvre 1880. *Anul XXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Septemvre.

Avem, sau vom avè şi noi cât mai curênd cestiune israelită? Deputatul Istoczi a cercat în sesiunile trecute ale dietei Ungariei sĕ pună pe tapet cestiunea aceasta, dară fără succes. Istoczi a fost luat mai ântâiu cam în glumă; mai apoi însĕ şi mai serios, cu deosebire în cercuri afară de parlament. Decând s'a pornit în Germania un curent antiisraelitic sau antisemitic ideile, cari se păreau a fi isolate în persoana lui Istoczi, au început a se respândì şi a ocupa teren şi în Ungaria. Foile unguresci au început de vre o câteva sĕptĕmâni a spune, că în Ungaria esistă o ligă antisemitică, că şi-a făcut statute şi în cele din urmă, că statutele şi le-a înaintat la guvern spre aprobare. Ce este adevĕr din ligă şi din statute, precum şi din înaintarea lor la guvern, este greu a se scì până în momentul de faţă. „P. Lloyd“ însĕ s'a vĕdut necesitat a scrie cu toată seriositatea despre tema aceasta şi a provoca pe guvern sĕ facă lumină în cestiune. Guvernul a resuflat în „Hon“ şi „Ellenör“, deminţind: că s'ar fi înaintat statute din partea vreunei lige antisemitice. „P. Lloyd“ poate că nici n'a voit sĕ accentueze spaima de ligă şi de statute. El scie prea bine câtă influenţă au Israeliţii astăţi în Ungaria. Alta trebue sĕ fie intenţiunea: regularea căsătoriei între Creştini şi Evrei este o cestiune neresolvată şi aceasta ar voì sĕ o vadă pusă cât mai curênd pe tapet.

Regularea căsătoriilor între Creştini şi Evrei va avè urmarea: introducerea căsătoriei civile. Clerul apusean din Ungaria, presimţind furtuna s'a şi hotărît la oprirea căsătoriilor mestecate.

Nu va trece mult şi, într'o formă sau alta, eară vom sta înaintea unei întrebări, care de sigur ne va atinge de aproape şi pe noi Românii.

Ori cât se nega la început, că călĕtoria împĕrătească la manevrele din Galiţia ar avè şi lature politică, astăţi negaţiunea este cu totul dată de neadevĕrată. Oficioasele de toată mâna aduc călĕtoria împĕrătească în combinaţiune cu situaţiunea cea serioasă a continentului. Cestiunea neresolvată a Orientului şi diferenţa între Germania şi Francia însuflă grige şi în sferele mai înalte ale monarchiei noastre. Eventualităţile, cari se pot nasce din situaţiunea cea încordată a continentului, trebuie sĕ găsească monarchia, va se ḑică, popoarele din monarchie, în armonie. Pentru restaurarea armoniei derăpănate de diferenţele cele multe între diversele naţionalităţi, dincolo de Laita s'a înaugurat o politică de transacţiune, care se mulţămească pe Nemţi, pe Cechi, Poloni şi în sfĕrşit pe toate naţionalităţile. Opera nu este una dintre cele mai uşoare, mai ales, unde contrastele sûnt atât de desvoltate, ca nicăiri în alte staturi. Cechii şi Polonii, pe cât ne informează ḑiarele, cu toate că li s'au împlinit unele dorinţe, tot pare că ar mai avè unele pretensiuni. Nemţii de altă parte se tem, cel puţin aşa strigă în presa lor, că i vor copleşì Slavii şi pentru asigurare pretind, ca în Cislaitania limba lor sĕ se declare prin lege de limba statului, cum e cea maghiară în Ungaria. Puse aşa dar popoarele pe clina transacţiunei, dar neîmpĕcate, monarchul a trebuit sĕ se convingă în faţa locului de neajunsele unora şi altora. Aceasta s'a putut auḑì şi din respunsurile, ce le a dat în Galiţia la anumite întimpinări. Încât se va fi putut ajunge scopul acesta ne va arĕta viitoriul. Una însĕ s'a putut constata: entusiasmul cel mare pentru monarch atât în Boemia cât şi în Galiţia. Şi dacă vederile, până şi a le oficioaselor, sûnt răḑimate pe ceva realitate aderenţa popoarelor la monarch sûnt un factor considerabil la cumpănirea atitudinei monarchiei în casuri critice.

Pentru a fi însĕ opera completă am dorì ca pe lângă entusiasmul manifestat sĕ se manifesteze şi sinceritatea de a ajunge popoarele la capetul unei transacţiuni fericite, atât dincolo cât şi dincoace de Laita. Naţionalităţile cu aspiraţiuni de hegemonie sĕ se lase de aceste şi sĕ voiască a împărtăşì şi bunătăţile şi greutăţile, ce le cere statul dela cetăţenii sei de o potrivă. Altmintrea ele vor lua în locul dintâiu responsabilitatea pentru tot ce ar aduce viitoriul nefavorabil pentru monarchie.

De treisprĕḑece, patrusprĕḑece ḑile, de când s'a întâlnit Haymerle cu Bismack în Fridrichsruhe, ḑiaristica nu mai înceată cu conjecturarea despre fiitoarea grupare a puterilor europene. Era vorba mai nainte că Francia e isolată, că Italia este avisată la puterea ei proprie, că Rusia şi Englitera se siliau din puteri a se apropia unele de altele. Cu toate aceste se trâmbiţa în lume, că esistă un concert al puterilor europene. Concertul se susţine încă (în ḑiare); dela întâlnirea celor doi diplomaţi încoace însĕ se ivesc alte comture de grupări pe orizontul politic. Se vorbesce de o apropiare între Francia şi Rusia, de o alianţă între Germania şi Austro-Ungaria. De aceasta se vorbesce cu atâta stăruinţă, încât pe lângă toată variaţiunea vestilor despre alianţe şi grupări ea unica remâne mai constantă. Tot ce variază în privinţa alianţei austro-germane este, că Italia are se între ca a treia în federaţiune. Prin aceasta Bismarck vrea sĕ dea Franciei un şac-mat şi sĕ pună stavilă nesuinţelor de revindicaţiune.

Un coresp. parisian al foaiei „P. Ll.“ face pe lume sĕ creadă, că este înformat despre situaţiunea actuală a Europei şi neagă cu toată positivitatea, că ar esista vre-o apropiare între Francia şi Rusia, sau că s'ar face numai vre-o încercare în direcţiunea aceasta. De când principele Gorciacoff a făcut *fiasco* cu peţitul seu politic în Paris, diplomatia rusească s'a lăsat de astfel de peţite. Politicii rusesci susţin, că Rusia peţesce acum alianţe în London şi Berlin. Coresp. scie sĕ spună mai departe, că în London vocea peţitoare dela Petersburg a aflat resunet; mai cu anevoie merge lucrul în Berlin. Cu toate aceste Francezii cred, că în cele din urmă Ruşii 'şi vor ajunge scopul la Bismarck, pentrucă episoda provocată de Gorciacoff este recunoscută de o rătăcire personală a cancelariului rusesc şi ţarul şi consiliarii sei doresc a întra eară în relaţiunile de mai nainte cu Prusia, adecă, cu Germania. „P. Ll,“ din parte'şi încă este aplecat a crede, că între Germania şi Rusia s'au ameliorat deja raporturile, dar adauge: „Dacă schimbarea aceasta însuflă în Francia îngrigire, nici noi nu putem vedè într'ênsa ceva ce sĕ ne pricinuească bucurie.“

Pe toată faţa pământului sûnt schimbăcioase lucrurile; nicăiri însĕ ca în Constantinopole. Sultanii mor de boala „foarfecilor“, nebunesc; ministrii se schimbă mai des ca rufele sultanilor. Said-paşa este de astădată fericitul prim-ministru. Ceilalţi puţin interesează cum i chiamă, pentrucă nu va trece mult şi alte nume vor figura lângă titlurile consiliarilor padişahului din Stambul.

În „Voinţa Poporului“ din Galaţi cetim următoriul articol:

Din Basarabia.

Prin cele mai multe sate române din Basarabia s'a înfiinţat scoale de băieţi şi de fete în limba rusească cu profesori ruşi; mulţi din profesori sûnt căsătoriţi cu profesoarele în mod obligătoriu. Toate archivele scolare, cărţile, atlasele şi cărţile române au fost arse sau rupte.

Preoţii români sûnt obligaţi a învеţa rusesce în curs de trei ani, după cari apoi vor fi obligaţi a face serviciul în limba rusească sau vor fi îndepărtaţi.

In scoala centrală din 'Bolgrad ca şi prin scoalele comunelor bulgare s'a introdus limba rusă, lăsânduse la Bolgrad o catedră de limba bulgară.

Cum vedem dar autorităţile rusesci sciu lucra bine la opera de rusificare.

Sub regimul nostru nu numai, că nu erau obligaţi preoţii ruşi a învеţa românesce, din contră toţi preoţii români din Ismail, fură indirect obligaţi a învеţa rusesce, aşa că nu era unul, care sĕ nu cunoască bine această limbă pravoslavnică. Sub regimul nostru nici un preot rus n'a fost obligat a servì după un termin oare-care în limba română, din contră în oraşele Bolgrad, Reni şi Ismail, urbea episcopală, nu s'a putut instala o singură biserică în limba română. In biserica episcopiei dimineaţa se servia de-a pururea în limba rusă, ear' liturgia se făcea amestecată cu limba română. Când s'a celebrat luarea Plevnei de armatele noastre episcopia era incombrată de Români în entusiasmul lor; n'a asistat decât un singur major rus, şi atunci încă serviţiul s'a făcut în limba română şi rusească. Apoi un profesor dela seminariu suindu-se pe treptele altariului ţinu un discurs prin care învocà binecuvêntarea ceriului asupra imperiului rus, salvatorul creştinătăţei şi protectorul României, ai cărei fii asemenea unor minori nu pot avè un tutor mai natural de cât pe glorioasa şi binevoitoarea Rusie. Chiar spiritele sfinte au trebuit sĕ asculte un asemenea discurs, cu multă resignaţiune şi sĕ'l inscrie în cartea pĕcatelor şi a condemnaţiunei eterne.

In Chilia este o biserică zidită de Marele Stefan, templul cel mai istoric şi mai sfânt din acele înstrăinate regiuni. La încorporarea Basarabiei cu România, era un bĕtrân şi venerabil preot român. Sub regimul nostru dacă nu s'a putut schimba în limba rusă serviţiul divin, cel puţin s'a numit un preot bulgar, care de abia învêrtia românesce.

Cu scoala centrală din Bolgrad, cu celelalte scoale urbane şi rurale instituite în limba bulgară, s'a cheltuit mai bine de trei milioane din averea noastră publică, pe când cu toate scoalele române din districtele Bolgrad şi Cahul nu s'au cheltuit nici pe jumĕtate. Astfel în loc de a ridica un centru de cultură naţională, noi am ridicat un centru de cultură slavă care, dădu acelei ţeri un aspect mai puţin românesc de cum era la încorporarea ei cu ţara noastră.

Resultatele acestor imprudenţe sûnt destul de manifeste; încă nu începusem a ne gătì gemantanele, când profesorii şi junimea scoalei de Bolgrad afişau placarde în contra noastră pe toate stradele oraşului. Apoi junul nostru stat vecin recrutat în cea mai mare parte cu tineri eşiţi din scoalele de Bolgrad! Tocmai acestia combat cu mai multă înverşunare interesele noastre. Merg spre a nimicì repede şi cu totul limba română din scoalele şi bisericele române din acea ţară.

Dacă asemene erori şi perderi sûnt ireparabile, cel puţin ar trebuì sĕ deştepte serios reflecţiunea noastră şi sĕ ne serve de lecţiuni în casuri analoage.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluj 31 August 1880. Prea onorată Redacţiune! Alegerile de deputaţi mireni pentru congresul naţional bisericesc convocând pe 1 Octomvre a. c. cu ḑiua de astăḑi au de a se privì de faptă complinită. În cercul nostru electoral a candidat între alţii şi dl Anania Trombiţaş, carele la espresa noastră recercare a avut bunĕtate a ne împărtăşì programa sa aici alăturată.

Sperăm a nu comite indiscreţiune nice într'o parte, dacă acum după alegere Ve vom ruga, Prea onorată Redacţiune, sĕ binevoiţi a publica această programă în preţuitul dvoastre ḑiariu. Facem aceasta cu acea espresă declaraţiune din partene, că consimţim şi aderăm întru toate la cele desvoltate de d-nul candidat.

Ai Preaonoratei Redacţiuni stimători.

Mai mulţi alegĕtori din cercul electoral al Clujului.

P. T. D-nul meu! Primind candidatura de deputat la congresul român naţional bisericesc pentru periodul 1880—83 în cercul electoral al Clujului subscrisul la provocarea mai multor stimabili dd. alegĕtori am onoarea a aduce la cunoscinţa cercului electoral următoarea programă, după carea îm voi întogmì atitudinea şi activitatea mea în fiitoriul congres.

Condiţiunea de viaţă a fie-cărui corp organic e continua şi armonica conlucrare a singuraticelor organe pentru susţinerea întregului. Astfeliu şi o corporaţiune morală precum e — asemenea şi alăturea cu statul — biserica poate esista numai dacă factorii ei constitutivi lucrează neîncetat spre susţinerea, progresul şi înflorirea ei.

Dintre factorii constitutivi ai bisericei noastre în ultimii 5 ani, de când am onoarea de a participa la activitatea publică în biserică, legislaţiunea a făcut progres destul de îmbucurător. Nu pot însĕ constata tot aceasta şi cu privire la esecutivă; aici mi se pare a fi prins rădĕcini de nu stagnarea însaşi, dar de sigur un greoism, o tarditate, carea stă în crassă disarmoniă cu pulsarea vieţii publice de astădi. Legi (regulamente) şi concluse referitoare la o regulată şi promptă administrare a trebilor noastre bisericesci, scolare şi fundaţionale sau au remas până astădi literă moartă sau apoi s'au esecutat numai în mod precariu şi nesuficient. Cause jurisdicţionale şi administrative zac timp foarte îndelungat la forurile noastre sub care se periclitează esistenţa de persoane, familii şi comune întregi.*)

Causa acestei tarditĕţi în administraţiune zace în disproporţiunea cea enormă a cercurilor administrative şi în neajunsurile organelor esecutive.

Mai bătĕtoare la ochi e această disproporţiune la eparchii, unde 1. 561, 930 de suflete sûnt împărţite în abia trei eparchii astfeliu, încât archidiecesa pe un teritoriu de preste o miă mile cuadrate cuprinde 685,000 de suflete, diecesa Aradului 526,930, cea a Caransebeşului 350,000 de suflete pe când e lucru constatat şi în teorie şi în pracsă, că sumul, ce un episcop şi consistoriul seu poate prevedè în mod corespunderitoriu e 300,000 de suflete. E dară o necesitate imperativă de a se micşora estensiunea dieceselor prin sporirea numerului cercurilor administrative diecesane. Congresul nostru naţional bisericesc dela 1878 a decretat în privinţa aceasta în principiu înfiinţarea de douĕ diecese nouĕ şi sinoadelor diecesane din anul curent s'a presentat un plan de arondare a dieceselor cu considerare la nouĕle douĕ episcopii. După cum sum însĕ informat toate trei diecesele de astădi au delăturat în sinoadele lor din diferite motive acest plan de arondare. Motivul, care m'a induplecat şi pe mine ca deputat sinodal archidiecesan a vota în contra înfiinţărei de acum acelor douĕ nouĕ diecese a fost neajunsurile noastre finanţiare. Căci pe când fondurile noastre eclesiastice au mai toate destinul lor special, dela care nu se pot subtrage: pe atunci susţinerea unui episcop cu consistoriul seu ar pretinde un buget anual de cel puţin 15,000 fl. deci:

1. De a complana aceste contraste sau la cas de imposibilitate de a crea alte instituţiuui suplinitoare în administraţiunea episcopală va fi cestiunea principală la acărei resolvire voiu concurge cu modestele mele puteri.

2. Se refere anomalia de mai sus mai ales la archidiecesă, unde numerul cel mare al sufletelor şi respective al parochiilor (1016), apoi depărtarea cea enormă a acelora dela centru fac cu totul imposibilă o administraţiune episcopală regulată şi promptă. Archidiecesa fără de un vicariu cu facultate de archiereu numai poate remânè.

3. De asemenea înportanţă tot în această direcţiune e: arondarea şi întregirea protopre biteratelor, care mai ales în archidiecesă a devenit cea mai acută cestiune. Puterea de viaţă, stâlpul bisericei şi ancorele constituţionalismului au fost şi vor fi protopresbiteri apţi cvalificaţi şi devotaţi din tot sufletul lor binelui comum şi progresului bisericei noastre. Fără de acestia biserica noastră e ca o zidire aşedată pe nesip; administraţiunea e asemenea unei roate mechanice de fer greu cu dinţi de lut ars. De present preste jumĕtate din protopresbiteratele archidiecesane se află în provisor, şi se administrează aşa, precum se poate în provisor, parte după cum a adus necesitatea cu sine prin vreun paroch tractual necrescut şi necvalificat la oficiul protopresbiteral, parte aglomerate în mâna unui protopresbiter, căruia şi singur oficiul seu propriu îi dă lucru de ajuns. Voi conlucra dară din toate puterile mele la deslegarea pe basa concluselor congresuale a acestei cestiuni carea remânênd neresolvită încă un period congresual, va aduce cu sine decăderea deplină a disciplinei şi ordinei în întreaga archidiecesă.

4. Spre repararea şi delăturarea reului înherent deja în direcţiunea aceasta avem neapărată trebuinţă de o normă (lege) disciplinară. A vota aceasta în spiritul liberal al timpului nostru şi aşa ca prescriptele canoanelor universei bisericei ortodocse sĕ vină cu acele în armonie şi sĕ se poată aduce la deplină valoare: va fi una dintre cele mai momentoase probleme pentru fiecare deputat voitor de bine a bisericei sale.

5. Nu fără de profundă durere s'a observat, că mai ales în timpul din urmă a început a-'şi ridica fruntea un fel de reacţiune întru afacerile noastre bisericesci, scolare şi fundaţionale. Cu toate că statutul organic desemnează în trăsuri generale destul de chiar cercul de cumpetenţă al fiecărei potestate: totuşi în unele părţi ale provinţei noastre metropolitane potestatea episcopală tinde la putere absolutistică; în altă parte trece autonismul diecesan preste limitele statutului. Stricta şi conscienciosa susţinere şi apĕrare a statutului organic faţă cu ori ce digresiuni va fi sacra datorinţă a fie-cărui deputat congresual consciu de înalta sa chemare şi de grava responsabilitate, ce e legată de dignitatea sa.

Voi opugna dară orice aspiraţiune autocratică, şi nu voiu da concursul meu la tendenţe separatistice, ce nu pot duce decât la disordine şi anarchie.

6. Me voiu folosì de dreptul de iniţiativă ce-'l dă regulamentul fiecărui deputat spre a aduce la cunoscinţa congresului neajunsuri, abnormităţi şi abusuri, pecât imi vor venì aceste la esacta cunoscinţă şi vor cădè în sfera de activitate a congresului. În sensul acesta voiu primì cu căldurosă mulţămită informaţiuni din partea onorabililor alegĕtori.

7. În alte cestiuni, ce se vor substerne eventualmente congresului voi ţinè strins la principiul democratic liberal, ce transpiră prin canoanele bisericei noastre şi sûnt fundametul statutului nostru organic.

Primiţi Domnul meu asigurarea destinsei mele stime.

Sibiiu 15/27 August 1880.

Anania Trombiţaş

Aserţiuni aşa de audace dorim a le vedè bine documentate la locul şi la timpul seu! Red.

*) Veţi Nr. 103.

Discursul,

d-lui Paul Gavrilette comisariu consistorial.)

Onorabilă conferenţă!

Venerabilul nostru consistoriu eparchial gr. or. Oradan avênd în vedere, de o parte disposiţiunile esprese în §-ful 140 din statutul nostru organic, relative la înaintarea în învĕţătură şi în cultură a învĕţătorilor nostri şi, în urmare a poporului nostru român, ear' de altă parte impregiură rile cele grele şi critice, întru cari se află de present: scoala, biserica şi poporul nostru român; cu datul Oradeamare, 8/20 Iulie 1880. Nr. 570 scol., avu binevoinţa a ordina ţinerea conferenţei învĕţătoresci şi a cursului supletoriu pentru ddnii învĕţători din cercul inspectoral al Beliului pe ţiua de astădi aici în Beliu, sub conducerea debilei mele persoane, care ordinaţiune vĕd din onorabila presenţă a tuturor d-voastre, cari aveţi bunăvoinţă a participa la această adunare, că: o aţi primit şi îmbrăţoşat cu viuă plăcere şi bucurie.

Vĕ salut dlor mei!

Când îmi iau cutezanţa a Vĕ ruga dlor, sĕ'mi daţi spriginul recerut prin zelul şi înţelepciunea d-voastre întru conducerea şi finirea agendelor a acestei adunări onorabile, cu indulgenţa d-voastre, am sĕ vĕ spun şi sĕ vĕ arĕt dlor mei, că: adunările noastre învĕţătoresci şi preoţesci, astădi atât sûnt de necesare şi de importante, cât aceste ar trebui sĕ se ţină nu numai odată într'un an, ci în tot pătrariul anual, ba chiar şi în toată luna, căci luptele pentru esistenţa, prosperarea şi înflorirea naţiunei noastre române, astădi sûnt mai grele şi mai numeroase de cât ori şi când!

Pentru aceea dar, noi învĕţătorii şi dd. preoţi, cari sûntem chiemaţi a ne îngrigì pentru luminarea şi fericirea bunului nostru popor, cari sûntem chiemaţi a conduce cârma corabiei scoalei, bisericei şi a naţiunei noastre române, celei atât încungiurate de valuri: trebuie sĕ ne adunăm cât mai adese-ori, ca sĕ ne consultăm despre aflarea mijloacelor, ce se recer la înmulţirea sciinţelor, de cari avem lipsă întru împlinirea misiunei noastre sublime, atât pentru fericirea naţiunei şi a patriei noastre, cât şi pentru ca sĕ ne îmbogăţim întru fapte bune agonisindu-ne nouă temelie bună în vechiul cel viitoriu, ca sĕ dobândim viaţa cea veclnică.

Domnilor! Momentele într'adevĕr sûnt foarte grele, — dar trebuie sĕ scim că: în ori-ce momente grele, în ori-ce momente de suferinţe, numai douĕ lucruri ni se recomândă, ca atari ce nĕ pot asigura esistenţa noastră naţională, lumina şi morala, adecă: cultura spiritului şi a inimei.

Numai aceste sûnt, cari redică o naţiune la priceperea chiamărei şi a demnităţii şi apoi a puterei sale pre lume; numai ele pot se-'i arete că: cine a fost, ce este şi ce poate şi trebuie sĕ fie. Factori chemaţi a lucra pentru dreapta desvoltare şi prosperare a acestor doue elemente de teorie de ton în viaţă, sûnt scoala şi biserica, mână'n mână conlucrând şi spriginîndu-se fie-care cu farmecul puterii sale.

Asupra acestor doi factori sûnt astădi aţintiţi ochii acelora, cari nu voesc desvoltarea şi luminarea poporelor. Aceste doresc ei a şi le ocupa şi a dispune eschisivmente de ele, făcêndule unelte ale lor, sciind prea bine că: unde dispun ei preste ele, unde scoala şi bisesica nu lucră în direcţiunea lor naturală şi dreaptă, ci ca famule ale despoţilor acolo lumina e falsă, e întunerec întru care uşor pot se prindă rădĕcină scop rile basate pe nesciinţa popoarelor.

Poporul nostru român, atât de mult cercat în tot timpul şi atât de mult espus uneltirilor şi întrigilor străine, fu condamnat împregiurărilor vitrege a suferì mult pe ambe aceste terene, secolii trecuţi ne lăsară de ereditate desbinarea în biserică cu nesce consciinţe atât de funeste pentru noi; ear' astădi o lege măestrită votată de puternicii ţilei, voiesce a ne răpì cu totul celalalt sanctuariu al nostru scoala.

Pe basa legii aceleia stăpânii ţilei conscii principiilor celor atât de contrare naţionalităţilor esprese într'ênsa, presionează şi persecutează în toate părţile prin organele sale cu scop, ca sĕ iee din mânile noastre scoalele noastre şi sĕ le prefacă pentru scopurile sale.

Întru aceste împregiurări, ce avem de făcut noi învĕţătorii şi preoţii? noi, cari ne numim lumina şi inima poporului?

Avem mai ântâiu sĕ salutăm paşii ce i au întreprins capii bisericei noastre. Măritul congres şi venerabilele noastre sinoade eparchiale pentru mântuirea scoalei şi a bisericei noastre din pericolul amenинţătoriu; după aceea apoi avem sĕ spunem poporului nostru că: dacă prin altă lege ne sûnt garantate condiţiunile: de libertate, de progres şi de fericire generală: atunci noi avem drept şi datorinţă sântă a ne conserva şi apĕra cu ori ce preţ şi prin toate mijloacele posibile şi morale acel sanctuariu al nostru, ce ne împărtăşesce lumina maicei noastre, adecă: scoala şi biserica.

Care Român nu lucră pentru esistenţa şi conservarea caracterului confesional al scoalei şi bisericei sale, acela face pecat contra lui D-ţeu; pentrucă D-ţeu ne a zidit pre noi Români şi ne a impus detorinţa sântă, de a remânè Români; de a ne lumina, desvolta şi fericì ca Românii în scoală şi biserică românească; prin urmare dacă aceste nu le am scutì de periclu şi nu le am apĕra cu vadă şi sânţenie, atunci nu împlinim voinţa lui D-ţeu şi prin aceeea vătĕmăm pre D-ţeu! Facem pĕcat strigătoriu la ceriu!!

Noi nu trebue sĕ căutăm la aceea că: în unele provincii sûntem în minoritate sau prea debili, ci sĕ ne luptăm după puterile noastre cu armele cele morale şi spirituale, căci prin luptă dâm semn de viaţă, câşcigăm respectul contrarilor şi estoarcem recunoascerea sânţeniei causei noastre. O causă pentru carea poporul 'şi aruncă toată viaţa în cumpănă, caută sĕ învingă.

Se ne sacrificăm dar toate până chiar şi viaţa pentru susţinerea caracterului naţional al scoalei şi bisericei noastre.

Sĕ păstrăm cu scumpĕtate tesaurele, cari ni le au edificat străbunii, şi părinţi nostri prin sudorile lor cele crunte. Sĕ lucrăm ca adevĕraţii fii ai maicei noastre, ce ne a lăptat cu peptul seu. Sĕ lucrăm toţi din inimă curată şi cu curagiu de fer şi vom învinge chiar şi preste porţile iadului.

Sĕ ne unim în cugete şi în simţiri şi aşa toţi împreună sĕ lucrăm pentru scopul nostru. Sĕ grigim ca sĕ nu remânem unul câte unul în luptă; căci proetul ţice:

Unde'i unul nu'i putere,
La nevoi şi la durere;
Uunde-s doi puterea cresce
Şi duşmanul nu sporesce,

Domn lor mei! Precum plugariul cel bun şi evlavios, când'şi pune plugul seu în brazdă şi înaltă versul seu la preabunul d-ţeu, rugându-l, ca sĕ-i dee ajutor întru sevĕrşirea semenăturei sale si se'i binecuviuteze holdele şi ostenelele sale, aşa şi noi se ne rugăm cu toţi aceluiaş preîndurat părinte sĕ ne binecuvinteze pre toţi, şi lucrările noastre. Cu aceasta dechiar şedinţa conferenţei învĕţătoresci şi a cursului supletor de deschisă.

Beliu 7 August 1880. v.

*) Veţi Nr. 103.

Varietăţi.

* (Principele de coroană Rudolf) este denumit de contre-admiral *extra statum.*

* (Alegeri la congres. În cercul cler. X al Braşovului s'a ales P. Protopr. Iosif Barac.

În diecesa Caransebeşului s'a ales în protopresb. Panciovei P. Aron Bartolomeiu paroch în Dolova.

* (Comitatul Sibiiului). Comitetul permanent al adunărei generale a comitatului Sibiiului va ţinè în 21 Septemvre n. o şedinţă.

* (Provocare). Domnii şi doamnele, cari prin subscriere proprie s'au declarat, a contribuì la înfiinţarea societăţii femeilor pentru ajutorare iniţiată de Majestatea Sa c. r. împărăteasa sûnt poftiţi resp. poftite de dn-a Lina Wächter, soţia d-luĭ comite suprem Frideric Wächter, a se presenta în 18 Sept. n. la 3 oare d. am. în localităţile dênsei Nr. 15 piaţa mare spre constituirea societăţii.

* (Căsătoria civilă). „Bud. Cor." află din isvor competent că în sesiunea cea mai de aproape a dietei unguresci guvernul va aduce un proiect de lege despre *căsătoria civilă facultativă*.

* (Têrgul Sibiului). Deocamdată amintim numai pe scurt, că fiind de o parte timpul chiar în ḑiua têrgului ploios şi urît, ear de altă parte fiind şi lipsă mare de bani, têrgul a fost slab.

* (Necrolog). În 14/2 Septemre s'au înmormêntat remăşiţele defunctei dşoare Catarina Petraşcu, carea după o boală grea şi suferinţe îndelungate îşi terminà viaţa tineră în etate de 21 ani în 12 Septemvre n. Fie'i ţêrina uşoară!

* (Fiitorul Domn al României). Cetim în „Românul": Domnul n'are încă fiĭ; Domnul vede cu o îngrigire patriotiacă venind ḑiua, în care s'ar urca pe tronul României, ca moştenitor al sêu, un principe străin de ţară. Printr'o cugetare în adevêr românească, Domnitorul s'a gândit dar a face ca de pe acum sê fie crescut ca Român acela, ce este menit a se urca pe tronul României. În acest scop, cea mai bună alegere, ce putè sê facă, era de a adopta ca moştenitor pe cel mai june fiu al principelui Leopold de Hohenzollern. Acest fiu născut la 1 Septemvre 1868, are astăḑi 12 ani; el este nepotul şi finul Domnitoriului nostru, şi se numesce Carol ca şi El. Principele Carol, al treilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern, este dar din toată familia acela, care poate sê se asigure mai pe deplin cu naţiunea asupra căreia este chiemat sê domnească într'o ḑi. Renunciarea la tron a tatălui sêu şi a fraţilor sêi mai mari, îl lasă moştenitor de drept, şi nu este loc ca nici Camerele, nici nimeni, afară de familia Domnească, sê aibă a se rostì şi a decide în cestiune.

* Ministrul de resbel din România adresând în numele armatei felicitării Domnitorului pentru ḑiua de 30 August, care consacră prima victorie a Românilor sub Plevna, prin luarea Griviţei, Domnitoriul cu aceasta ocasiune, adresà generalului Slăniceanu ministru de resboiu, următoarea telegramă:

D-lui general Slăniceanu,
ministru de resbel.

De şi departe de ţeară, toată gândirea mea este astăḑi în mijlocul scumpei mele armate, care prin bravura sa a sciut a ridica, în această memorabilă ḑi, prestigiul României şi ne gândim astăḑi şi la bravii căḑuţi, cari au pus temelia independenţei têrei; vê rog fiţi interpretul meu, pentru a arêta armatei ale mele mulţămiri şi felicitări. CAROL.

Neuemburg, 30 Auguet 1880.

* (Dela manevrele din Galiţia). Din Lemberg se scrie jurnalului „Neues Wiener Tagtblatt" între altele şi următoale: Cele doue ḑile din tăiu de manevre au înrîurît neplăcut asupra cercurilor influente, cu deosebire rea împresiune au făcut observările generalului prusian Wright, carele fiind de faţă la manevre şi fiind întrebat despre întăriturile dela Cracovia şi Przemysl a ḑis: „Dacă vor fi bine apêrate, se vor putè ţinè vreo câteva ḑile"!

* (Poliţii de stat) se vor înfiinţa cu anul 1881 în Ungaria. Amploiaţii de poliţie vor sta sub paza ministeriului de honveḑi şi vor funcţiona în toată Ungaria numai în douê districte şi adecă unul în Ardeal cu residenţa în Cluj şi al 2-lea în Ungaria cu residenţa în Seghedin.

* (Serbarea lui Kossuth). Ministrul Trefort călêtoria — după cum ḑice „Temesv. Zeitung" — în ḑiua lui Ludovic prin Ardeal. Spre mirarea lui la nici o staţiune n'a întâlnit pre şeful respectiv al garei, care sê cuvenia sê aştepte sosirea trenului. La o staţiune ministrul părăsindu'şi cupeul şi întrebând pre inspectorul de gară, unde este şeful şi că n'ar sci el sê'i spună, pentru ce la nici o gară nu se vede vreun şef, primì respunsul: „Apoi e lucru simplu, aḑi e diua lui Ludovic Kossuth şi pe aceasta o serbează fie care Ungur adevêrat. Toţi şefii sûnt la banchetele lui Kossuth". Tableau!

* (In loc de logodnă moarte) K. Ztg spune că în Braşov fiiul unui văpsitoriu de pei când era se meargă la logodnă s'a împuşcat. Pe o ţiduliţă s'a găsit scrise cuvintele: „Nu voiu se fiu nenorocit."

* (Emigrările) din Ungaria, cu deosebire din comitatul Zemplinului şi Abaujului continuă şi acuma. Din anul trecut incoace au emigrat mai mult de 200 persoane. Deşi emigrează mai numai muieri şi copii, cari se duc la bărbaţii şi părinţii lor emigraţi de mult, totuşi cu aceste muieri şi copii emigrează şi foarte mulţi tineri cu deosebire profesionisti în vêrstă de 18—20 ani. Acestia nu emigrează prin Caşovia, ci prin Albaş unde nu se află nici un prefect de poliţie, care sê întrebe şi sê se intereseze de ei.

* (Lupi). Ni se scrie din Hundrubech cu datul 29 August 1880. următoarele: „Încă o consecenţă dureroasă şi foarte regretabilă a legei de vênat. Alaltăeri noaptea adecă au atacat nesce lupi turma de oi dela Şulumberg cari au omorît preste 40 de oi, pre multe le au rănit parte mai greu parte mai uşor şi o câţime încă neconstatată nu se află încă.

Posta din urmă.

In Rusia se consideră întêlnirea dela Friedrichsruhe îndreptată contra Rusiei. — „Morning-Post" află că Germania lucră pentru înţelegere între Austro-Ungaria şi Italia.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor.

(Studiu biblic).

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(28 Urmare).

D. *Evangelia după Ioan.*

(Urmare).

2. Scopul scrierei în special trebuia să fie condiţionat de causă. El trebuia să respundă la întrebarea, ce turmenta mintea filosofilor: cum se unesce şi se ecuilibrează în Iisus Christos Dḑeirea cu omenirea, să dovedească că *Iisus*, ca om, este în adever tot o dată şi *Christos*, ca Dḑeu, şi că prin aceasta nu se conturbă idea *despre* unimea Dḑeirei. Din toate aceste apoi să urmeze netemeinicia ebionitismului, şi de ací o nouă viaţă pentru creştinism.

Şi cumcă acesta este în adever scopul Evangelistului, urmat din îm-

---

[103]) 20, 31.

[104]) În chipul acesta credem a fi resolvată întrebarea în privinţa scopului Evangelistului, întrebare asupra respunsului căreia nu s'au unit nici s. s. Părinţi şi nici bibliciştii din tîmpul nostru. — La acest loc credem a fi de lipsă o espunere scurtă a opiniunilor în această materie, însoţite de scurte apreţieri.

Opiniunile bibliciştilor positivi (de critica negativă nu putem lua notiţă, căci căḑînd teoriele ei în privinţa scrierei, cad şi cele în privinţa scopului Evangeliei), s'ar puté reduce la doue soiuri de hipotese: întregirea Sinopticilor şi polemia sau apologia.

a) Întregirea Sinopticilor. Clemens alex. (Eusebiu h. e. VI, 14.) ḑice: „Mai pe urmă veḑind Ioan că în Evangelii este cuprinsă partea omenească (scil. a lui Iisus), la înţeţirea cunoscuţilor sei, fiind inspirat, a compus Evangelia, pneumatică", iar Eusebiu h. e. III, 24: „Deci din acest motiv se ḑice că au rugat pe Apostolul Ioan, să descrie în Evangelia sa tîmpul trecut cu vederea de Evangeliştii de mai înainte, şi faptele sevîrşite de Mântuitoriul în acel tîmp — adecă cele din ainte de prinderea Botezătoriului". Din aceste vedem, că încă la început se credea că scopul Evangelistului a fost: a întregì pe Sinoptici sau în privinţa doctrinară sau în cea a materialului istoric. În tîmpul mai nou, această hipotesă a fost feliurit apreţiată şi susţinută. — Este adeverat că Evangelistul presupune cunoscute Evangeliile sinoptice, făcênd alusiune la întîmplări, pe cari dînsul nu le descrie, sau chiar amplificând descrieri de ale Sinopticilor. Aceasta însă nu ne poate duce la conclusiunea că scopul Evangelistului a fost să întregească lacunele din Sinoptici. Pentru că ne-ar remâné o enigmă împregiurarea, cum, pre lângă o ţintă aşa de esterioară şi îmbucăţită, Evangelia să formeze un întreg aşa de armonic unit în partea sa internă. Ba hipotesa stă în contraḑicere cu faptul, că Evangelistul nu ne istorisesce numai lucruri necunoscute, ci şi de cele cunoscute (es. 1, 23 seqq. 4, 44. 6, 1. seqq- 12, 1 seqq. 12 seqq. 13, 21 seqq. 18, 12 seqq. ş. a.), de unde urmează că Evangelistului nu i-a fost în gând să culeagă întîmplări şi înveţături, omise de Sinoptici, ci din massa cea mare de material istoric şi didactic să aleagă aceea ce i se părea că corespunde scopului seu final. Pretinsa întregire a Sinopticilor se reduce deci la mijloc pentru ajungerea la adeveratul scop.

b) Apologia sau polemia. Ireneu (adv. haeres. II, 1) crede că Ioan a scris Evangelia „spre a delătura retăcirea reslăţită de Kerinth şi Nicolaiţi", la cari Hieronym (de viris. illustr. c. 9) adauge pe Ebioniţi. O mulţime de bibliocişti aderează acestei hipoteze cu toată căldura, cercând a o întemeia sub diferite forme şi nuanţe prin ingenioase combinări de noţiuni şi idei din Evangelie cu doctrinele diferitelor eresii. Toţi aceştia însă au scăpat din vedere adeverul, că Evangelia nu ne înfăţişează un esposeu de speculaţiuni filosofice, ci o istorie, o înregistrare de evenemente cu cari stau în legătură anumite învêţături. Căci amêsurat scopului ar trebuì să fie şi cuprinsul. Dovadă că Evangelistul n'a avut scopul ce i se atribue, sûnt şi contraḑicêtoarele resultate, la cari au ajuns bibliciştii (susţinênd unii antiebionitismul, cu denegarea celor a lalte eresuri, alţii antignosticismul, antidochetismul etc.). Dacă în Evangelie se află doctrine, cari stau în contraḑicere cu una sau altă sectă eretică, nu urmează că Evangelistul a avut de scop să iase la luptă cu această sectă. În Evangelie se află doctrine, cari stau în contraḑicere aproape cu toate eresiile, ba chiar şi cu biserica apusană (în privinţa purcederei Duchului sânt). Urmează oare de aci că Evangelistul a avut de scop să le combată şi pe acestea? Şi dacă nu urmează pentru acestea, nu va fi altmintrea nici cu cele alalte.

La prima vedere s'ar pâré că ací ne combatem pe noi înşine. Combaterea noastră proprie ar avé loc atunci când s'ar identifica causa cu scopul. Causa, din împregiurările acelui tîmp am veḑut că a fost: primejdia cea mare, în care se afla creştinismul cu respect la credinţă. Şi, ce are Evangelistul în vedere nu e în prima linie una sau cealaltă credinţă retăcită, sau toate de o dată, ci credinţa dreaptă. Aceasta ni-o spune însuş („sa scris, ca să credeţi că Iisus este Christosul[106]). Ca creştinii să creadă drept, şi prin urmare să nu fie seduşi, Evangelistul espune icoana lui Christos după întreaga lui fiinţă. De sine se înţelege, că în această espunere el lovesce indirect în ori ce eres, pre cum indirect ori ce adever lovesce în neadever. Şi pre cum nu se poate ḑice când cineva espuue un adever, că are de scop a combate atâtea şi atâtea neadeveruri ce i s'ar puté opune, tot aşa nu se poate ḑice despre Evangelie, că are de scop să combată cutare sau cutare eres. Căci espunênd cineva un adever, carele este unul, neadeverurile. cari pot fi legioane, *eo ipso* sûnt combătute. Astfel este şi cu Evangelia după Ioan.

pregiurările descrise, ne spune însuş ḑicênd: [103]) „Iar acestea s'au scris ca să credeţi, că Iisus este Christosul, Fiiul lui Dḑeu, şi ca creḑind să aveţi viaţă în numele lui" [104]).

Iar fiind că avea de a face ca filosofii, la scop putea să ajungă numai folosindu-se de arma filosofilor, de speculaţiuni metafisice.

3. Cuprinsul Evangeliei este întru toate în consonanţă cu aşteptările noastre.

Prin o fină alusiune la sine, Evangelistul ne dă să înţelegem, că aceea ce scrie el, are deplină autoritate, fiind că dînsul scrie ca acela, carele a cunoscut pe Iisus mai de aproape, din aintea căruia n'a avut secrete, fiind dînsul „învêţăcelul pe carele Iisus îl iubia", că dînsul în această calitate a fost martur ocular al întregei activităţi, de la cea din tâi, pănă la cea de pe urmă aretare a lui Iisus [105]). Prin aceasta Evangelistul ne îndreaptă însuş la împregiurările, a căror gravitate este accentuată destul de puternic în pondul ce-l pune pe autoritatea sa de Apostol iubit al lui Iisus.

În Evangelie precum vedem causa este indigitată, scopul espres.

Mijlocul, de care se folosesce Evangelia spre a ajunge la scop, este espunerea vieţei şi învêţăturilor lui Iisus Christos — evident din punct de vedere filosofic. Ací nu se înţelege, că doară Evangelistul îmbracă învêţăturile lui Iisus în vestmînt filosofic, ci reproduce învêţăturile filosofice ale lui Iisus. Căci, nu va strica să repetăm, trebue să admitem, că învêţăturile lui Iisus au avut un colorit duplu, de o parte popular (la cetele din Galilea), de alta filosofic (în aintea învêţaţilor din Ierusalim).

Cel popular se predicase în graiu şi scris. Dar învêţăturile populare, după natura lor nu puteau să cuprindă fiinţa lui Iisus Christos în întreaga ei profunditate. Icoana lui Christos pentru spiritele speculative era necompletă. O icoană completă a lui Iisus pentru oamenii învêţaţi, pentru filosofi, se putea depinge numai din învêţăturile lui predate în forma filosofică, învêţături ne predicate de Apostoli, sau în casul cel mai bun, predicate puţin. (Va urma).

---

[105]) 1, 35—40. 21, 20 seqq.

Bursa de Viena şi Pesta

din 14 Septemvre 1880

	Viena	*Pesta*
Renta de aur	109.60	109.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	83.—	82.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	97.80	98.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	86.20	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	125.50	95.3/4
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.40	94.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.75	93.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	93.25	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.70	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	94.50	—.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.75	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	72.60	72.60
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.85	73.70
Datorie de stat în argint . . .	73.75	88.25
Renta de aur austriacă	88.55	131.50
Sorţi de stat dela 1860 . . .	131.90	827.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	287.80
Acţiuni de credit austr. . . .	288.25	258.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	258.25	111.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	111.—	109.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.56
Napoleon	9.40 1/2	9.41
100 marce nemţesci	58.25	58.20
London (pe poliţa de trei luni) .	118.25	118.25

Economic.

Mediaş, 9 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu 6.50—7; Grâu secărel fl. 5.40—5.60; Secară fl. 5.30—5.50; Ovăs fl 1.90—2.10; Cucuruz fl. 4.—4.50; Sêmênţă de cânepă fl. [.—— ; Fasole fl. 6.40—7; mazere fl. —.—; Cartofi fl. 1.50—1.60; Fên fl. 1.—1.20; cel vechiu; cel nou fl. —.—; Cânepă fl. 34—35; Slănină pro 100 chilo: fl. 60—64; Unsoare de porc fl. 66—70; Sêu de luminări fl.

36—50; Spirt pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 48— cr. carne de viţel 46 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Tîrgul şi de astădată fu foarte bine cercetat. Toate fructele trecură cu iuţală şi cu preţuri bune. Timpul escelent.

Sighişoara, 9 Septemvre n. Pro hectolitră; grâu fl. 6.60—7.40; grâu sĕcăreţ fl. 4.80—5.50: sĕcară fl. 4.80-5.20 ovĕs fl. 1.80—2.10; cucuruz fl. 4.80—5; cartofi fl. 150; per chilogr: sĕu brut 36 cr. carne de vită 44 cr. ostură bovină 70 cr. unsoare de porc 80 cr. pro metru cubic: lemne vêrtoase fl. 150;

Făgăraş, 11 Septemvre n. Pro. hectolitră grâu fl. 7.—7.50; grâu sĕcăreţ fl. 6—6.50; sĕcară fl. 4.80—5.20; orĕ —— ovĕs fl. 1.80—2.10; cucuruz fl. 4.80—5 mălaiu fl. .—.; Sămânţă de cânepă fl. 8—10; mazere fl. ——.; linte fl. ——; fasole fl. 5—6. cartofi (vechi) cu fl. 1.60..—2.—; (noi) per litră ——— cr. pro 100 chilo: Slănină fl. 75—85; sĕu brut fl. 38—42; sĕu de luminări fl. 56—; unsoare fl. 80—; cânepă fl. —30—; sĕmenţă de in fl. ———; săpun fl. —.—; fên fl. —.— spirt pro grad cr. pro chilo: carne de vită 40—44 cr. carne de viţel —36— cr.; carne de porc 44—cr cane de berbece 28 cr.; oauĕ — de — cr. Tîrgul au fost foarte slab; profesioniştî s'au presentat foarte mulţi, nu putură vinde însĕ mai nimic. Vite au fost multe, însĕ puţini cumpărători.

Arad, 11 Septemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 10—11.30; sĕcară fl. 8.40—8.50; ovĕs 5.—5.10 orz fl. 5.30—5.50; cucuruz fl. .5—6; cel nou cu 56—60 sacul cu tulei Spirt *en gros* fl. 31—32 *en detail* 32.50—34.50 fl. per 100 litre %.

(Recolta anului 1880) în Germania după „Timpul" ar fi următoarea: Situaţiunea producerei aici este foarte rea — cel puţin după sciinţele sosite în cursul aceste sĕptĕmâni. Ploi ţilnice au căduţ în tot cursul celei din urmă sĕptĕmâni. Scirile cele mai întristătoare au sosit din Silesia, Prusia orientală, Bohemia, Moravia şi chiar Ungaria. Se vede că în aceste părţi s'au făcut mari devastaţiuni de ploile torenţiale, de grindini şi de inundaţiuni. Stricăciunile sûnt foarte mari. Pe teritorii întinse secerişul nu s'au putut încă face; cerealele au fost culcate la pământ şi în cea mai mare parte au încolţit în picioare; grânele secerate şi puse în mănuchi pe pământ, şi acele legate în snopi, nu sûnt într'o mai bună stare; continuarea ploilor face cu neputinţă uscarea secerişului. Cartof, care joacă un rol atât de însemnat în nutrimentul populaţiunilor germane, sûnt ameninţate de putrejune; frunţele lor s'au înnegrit.

După Sobernheim aceste desastre sûnt însemnete în estul şi centrul Germaniei, unde dacă timpul nu se va ameliora ceva, va fi o adevĕrată catastrofă agricolă. O treime din secările secerate stau pe pământ, espuse la umeţeală, fără ca sĕ se poată spera de a se scăpa din recolta defectuoasă măcar a ceastă parte, care se secerase deja. Grânele şi ovĕsurile putreţesc în picioare, ele nu se pot secera din causa ploilor; grăuntele s'au muiat şi au început a încolţi. Cartofii putreţesc în pământurile cleioase, ear' în pământurile uşoare sûnt ameninţaţi de boală. Dacă va mai ţinĕ această vreme încă, totul este perdut.

De vom trece acuma dela înformaţiunile ce ne vin prin organele comerciale, la acele pe cari ni le aduc ţiarele agricole, temerile se manifestează cu mai multă energie.

Ţiarele agricole arată, că teribilile inundaţiuni cari s'au întêmplat au adus după dênsele necalculabile devastări. Nu este vorba numai de Silesia de sus, acum vedem că miseria va fi atât de mare încât tesaurul public al imperiului va trebui sĕ vină în ajutoriul celor nenorociţi, fără ca cu toate a ceste sĕ se poată spera că se vor întimpina toate nevoile. Nici odată şesurile fluviului Odera n'au fost mai devastate de ape decât acuma. In provinciile dinvest nu se scie cum vor putè locuitorii trece iarna aceaste. Un ţiar din Thorn ţice, că în plăşile Thorn Strasburg grânele au încolţit în picioare, ear' sĕcările sûnt ude. Un ţiar din Dantzig zugrăvesce situaţiunea populaţiunilor rurale ca foarte întristătoare; apa a acoperit pretutindeni plantaţiunile cartofilor. Din sĕcară nu se va putè utilisa decât paiul; căci ca a suferit şi din causa brumelor din Maiu şi din causa furtunelor şi a ploilor ce au urmat.,

Orzul, care în mare parte s'a secerat de patru sĕptĕmâni trecute, se strică pe câmp în snopi. In această regiune toaţi cartofii sûnt loviţi de boală. Rapiţa a produs mai puţin de jumĕtate decât recolta mijlocie obicînuită.

In localitatea despre Ratibor se vestesce că şi cerealele şi cartofii sûnt perdute. Ca esemplu aducem pagubile proprietarilor mici cari variază între 25 de mii şi 40 de mii de franci, cât pentru ţĕrani, ei sûnt cu desĕvêrşire ruinaţi.

In Hessen. Darmstadt este ceva mai binişor. Aici rapiţele care au fost seminate mai târţiu au dat producere mijlocie. Tot astfel s'a întêmplat cu grânele, sĕcările şi cu orzurile. Ovĕsul şi cartofii sufer de secetă.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 4 Oct. şi 4 Noemvr. imob. soţiei lui Samoilă Ban în Aiud; în 19 Sept. imob. lui Ioan Stan şi soţi în Diod (judec. cerc. Aiud); în 19 Sept. imob. lui Constantin şi Ileana Bariţ în Turda (trib.); în 18 Sept. imob. soţiei lui Ioan Fer în Abrud (judec. cerc.); în 29 Sept. imob. Catarinei Keresdi în Sibiiu (trib.); în 25 Sept. imob. lui Ioan Axintea şi soţi în Highiu şi Vâlcele (judec. cerc. Sângiors); în 27 Sept. şi 27 Octomv. imob. lui Iosif Lates şi soţi în Sorapház; în 18 Sept. şi 16 Oct. imob. lui Martin Bartha în Filpeş (judec. cerc. Reghen); în 20 Sept. imob. lui Aron Nagy în Köpecz (judec. cerc. Sângiors); în 17 Sept. imob. lui Gligor Balazs în Kezdi-Szent-Lelek (trib. Kezdi-Oşorheiu).

Nr. 196. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională română gr. or. din Sebeşul mare protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs până inclusive 21 Septemvre a. c.

Cu această staţiune este împreunat venitul următoriu:

1. Salariu în bani gata 200 fl. v. a., solvit din repartiţiune dela popor.

2. Usufructul grădinei de pomărit de 200□°.

3. Cuartir în edificiul scoalei.

4. Lemne de încălţit necesare pentru învĕţătoriu şi scoală.

Doritorii de a ocupa această staţiune învĕţătorească sûnt poftiţi a'şi substerne concursele sale subscrisului până la terminul indicat instruite în sensul „Statutului organic şi al regulamentul provisoriu" congresual din 1878.

Cluj, 1 Septemvre, 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial ca senat scolastic.

V. Roşescu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 115. 1—3

CONCURS.

La scoalele române de confesiunea greco-orientală din protopresbiteratul Gioagiului I., sûnt a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Certeş cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru foc de ajuns.

2. Hărău, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei şi 2 orgii lemne de foc.

3. Fornadia, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir în edificiul scoalei, 1½ orgii lemne de foc, şi folosirea grădinei de scoală, loc arătoriu de 1040□°.

4. Boholţ, cu salariu anual de 100 fl. v. a., 10 fl. relut de lemne şi cuartir gratuit.

Concurenţii la aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor, provĕdute cu atestatele de cualificaţiune, până inclusive 27 Ssptemvre st. v. a. c. la:

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Hondol, 30 August, 1880.

Vasilie Pipoş m. p.,
ppresb.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru intregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.

3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălţit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic şi regulamentul provisoriu" din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţinĕ o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 222. 3—3

CONCURS.

Fiind vacante două posturi de învĕţători la scoala populară gr. or. Ocna superioară (Vizakna), pentru ocuparea acestora se escrie concurs cu termin până la 21 Septemvre a. c. inclusive.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi sûnt:

1. În bani un salariu de 150 fl. v. a. plătibil în rate lunare.

2. Câte (3) trei orgii de lemne, din care are sĕ se încălţească şi scoala.

Doritorii de a ocupa ori care din aceste posturi, au a'şi suşterne petiţiunile lor concursuale, până la terminul susindicat, Preaonoratului oficiu ppresbiteral în Mercurea, instruate conform „Statutului organic" şi dispositiunilor congresuale.

Ocna-Sibiiului în 24 August 1880.

Comitetul parochial.

Vidi: I. Droc m/p., adm. prot. I. Henteş m/p., paroch şi preş. al comit.

CONCURS.

Pre basa conclusului representanţiei comunale din Petruvasila de dato 3 Iulie 1879 nr. 56 aprobat şi de cătră administraţiunea Comitatului Torontal dto 19 Mai 1880. prin aceasta se deschide concurs pentru un doctor de medicină comunal până în 17 Octomvre 1880.

1. Cu salariu anual solvit în rate lunare de 600 fl.

2. Cortel în natură, şi 4 orgii de lemne,

3. Veduta de ţiuă 20 cr. şi de noapte 40 cr.

Cu obserarea, ca pruncilor scolastici la cas de morb sĕ li se facă vĕţuta fără tacse; precum şi

a) oltuireabubelor la prunci mici, preste un an,

b) visitarea morţilor şi darea licienţiului de îngropare se va face gratis.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ fie doctori de medicină, cu îndatorirea de a ţinĕ şi o mică apotecă la sine, şi sĕ vorbească pre lûngă limba statului, şi cea română şi germană, şi au a'şi substerne petiţiunele înzestrate cu documente de cualificaţiunea ce posed, până la datul sus însemnat la pretura cercuală din Alibunar.

Alibunar în 14/26 August 1880.

3—3 *Pretura.*

Nr. 1416 1880.

Publicaţiune!

La 2 Octomvre a. c. st. n. la 9 oare ante ameaţi se vor esarênda pe cale de licitaţie publică în cancelaria comunală din Reşinari **regalele comunei** pe periodul de **3 ani** următori **1881, 1882** şi **1883** şi adecă:

1. Eserciarea dreptului de cârcimărit în Reşinari şi comuna filială Riulsadului, împărţit, în 5 ferdele cu câte două cârcîme în fie-care ferdelă.

2. Moara din sus provĕţută cu 3 roate, moara din jos provĕţută cu 2 roate şi moara dela „Peatra varului" provĕţută cu 2 roate.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică cu aceea observare, că condiţiile de licitaţie se află spre vedere publică în cancelaria comunală până la ţiua defiptă de esarêndare.

Reşinari 13 Septemvre 1880.

Primăria comunală.

Sz. 187. 1880. 1—3
hagy.

Hirdetmény.

Alólírt kir. közjegyző mint törvényszéki biztos részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerént f. é. September 24-én délelötti 9 órakor, helybéli néhai Andronic Demeter hagyatékához tartazó lóvak, kocsik, szekerek, hámok és szekérszerszámokból álló ingóságok, készpénz lefizetés melett, nyilvános árverés utján, a hagyatéki házban, helyben disznodi utcza 36 h. sz. a. eladatni fognak, miröl venni szándékozók ezennel értesitetnek.

Nagy-Szeben 1880 September 15-én.

Gundhart Fridgyes m. p.,
nagyszebeni magy. kir. közjegyző.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

[43] 5—12

Antonie Novotny
în Timişoara.

Redactor respunţĕtor: Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.